

ÜRETİMDE VE YÖNETİMDE TOPRAK**Tarımın Başlaması ve İlk Devletlerin Ortaya Çıkışı**

- Toprak, binlerce yıldır hem üretimde hem de yönetimde en önemli faktörlerden biri olmuştur.
- İnsanlar toprağı işleyerek tarımsal üretim yapmış, hayvancılıkla uğraşmış ve temel ihtiyaçlarını karşılamışlardır.
- Tarih boyunca toplumlar verimli topraklara sahip olmak için mücadele etmiş, bu durum pek çok savaşa ve göçe neden olmuştur.
- Tarımsal üretimin planlanması, sürekliliği ve güvenliğinin sağlanması ihtiyacı, ilk yönetim sistemlerinin ve devletlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.
- Devletler, tarım arazilerini korumak ve yeni topraklar kazanmak için ordular kurmuştur.
- Verimli toprağı çok olan devletler daha güçlü hale gelmiştir.

Orta Çağ Avrupası: Feodal Sistem (Derebeylik)

- Orta Çağ Avrupası'nda toprağı dayalı yönetim biçimine **feodalizm** denir.
- Bu sistemde toprak her şeydir.
- Bu dönemde Avrupa'da güçlü merkezi krallıkların yerini **derebeyler (senyörler)** almıştır.
- Derebeyleri, kalelerle çevrili şatolarda yaşar ve kendi topraklarını yönetirdi.
- Bu sistemde güvenlik, derebeyine doğrudan bağlı olan şövalyeler tarafından sağlanırdı.
- Bu sistemde üretimi yapan köylülere serf denirdi.
- **Serfler,**
 - İzinsiz başka yere gidemezlerdi.
 - Ürettiklerinin büyük kısmını derebeyine verirlerdi.
 - Yönetimde hiçbir söz hakları yoktu ve toplumun en alt tabakasını oluştururlardı.

Tımar Sistemi

- Türk-İslam devletlerinde toprağın mülkiyeti, özel mülkiyet ve vakıf arazileri dışında devlete aitti.
- Selçuklularda tarımsal üretim yapılan araziler **iktalara (dirlik)** ayrılmıştı.
- **İkta**, komutan konumundaki askerlere ve üst düzey yöneticilere verilirdi.
- Bu kişiler iktanın karşılığında o yerin güvenliğini sağlama, savaş zamanı orduya asker gönderme gibi hizmetleri yerine getirirdi.
- İkta sahibi tarımsal üretimden vergi alır, tarımsal üretimin devamlılığını sağlardı.
- Osmanlı Devleti'nde **tımar sistemi** denilen bu sistem, geliştirilerek XIX. yüzyıla kadar uygulandı.
- Osmanlı Devleti'nde fethedilen toprakları görevliler kayıt altına alır ve gelirlerine göre ayırırdı.
- **Tımar, zeamet ve has** olarak ayrılan bu topraklardan geliri en yüksek olan has topraklardı.

- **Has:** En yüksek gelirli topraklar (Üst düzey yöneticilere).
- **Zeamet:** Orta dereceli devlet memurlarına.
- **Tımar:** Savaşta başarı gösteren komutanlara.

- Dirlik sahibinin topraklarında yaşayan **köylüler (reaya)**, tarımsal üretim yapardı.
- Köylü(reaya) aptığı tarımsal üretimin bir kısmını dirlik sahibine verirdi.
- Toprak üç yıl üst üste ekilmediği, toprağın vergisinin verilmediği durumlarda dirlik sahibi, toprağı başkasına verebilirdi.
- Köylü, tarımsal üretim yaptığı toprakları satamaz, kiralayamaz, devredemez ve sebepsiz yere toprağı terk edemezdi.
- Ancak vergi karşılığında başka bir yere gidebilirdi.
- Devlet, **tımar sistemi** ile
 - Para harcamadan ordunun büyük bir kısmını oluşturan askerlere sahip oluyor
 - kırsal yerlerin güvenliğini sağlıyordu.
 - Bu sayede tarımsal üretimde devamlılık sağlanmış oluyordu.

Günümüzde Tarımsal Sistem ve Desteklemeler

- Cumhuriyet döneminde Mustafa Kemal Atatürk, "Milletin efendisi köylüdür" diyerek modern tarıma öncülük etmiştir.
- Ankara (Gazi Orman Çiftliği), Silifke, Yalova gibi yerlerde kurulan örnek çiftliklerle modern yöntemler öğretilmiştir.
- Günümüzde traktör, biçerdöver ve insansız hava araçları (dronlar) gibi teknolojik ürünler sayesinde daha az insanla daha verimli üretim yapılmaktadır.

Tarımı Destekleyen Kurum ve Kuruluşlar

Kurum/Proje	Görevi / İşlevi
Tarım ve Orman Bakanlığı	Tarımı düzenleyen, denetleyen ve politikalar belirleyen üst organdır.
Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO)	Taban fiyat belirleyerek çiftçinin ürününü korur ve piyasayı dengeler.
Ziraat Bankası & Tarım Kredi	Çiftçiye uygun vadeli tarımsal kredi sağlar.
TİGEM	Bitkisel/hayvansal üretimi artırır, çiftçiye hibe ve hayvan desteği verir.

Büyük Proje: GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi)

- Türkiye'nin en büyük bölgesel kalkınma projesidir.
- Başta tarımsal sulama ve hidroelektrik enerji üretimi olmak üzere; ulaşım, eğitim ve sağlık gibi pek çok alanı kapsar.
- Atatürk Barajı, Proje kapsamındaki en büyük barajdır.
- GAP sayesinde bölgede sulu tarıma geçilmesiyle ürün çeşitliliği ve verimlilik artmış, bölge ekonomisi güçlenmiştir.